

**Ψήφισμα της Σχολής Καλών Τεχνών του ΑΠΘ
Για τα φαινόμενα προληπτικής λογοκρισίας στην Τέχνη**

Τα μέλη της Κοσμητείας της Σχολής Καλών Τεχνών του ΑΠΘ αποφάσισαν κατά πλειοψηφία να εκδώσουν το παρακάτω ψήφισμα για τα φαινόμενα προληπτικής λογοκρισίας στην Τέχνη.

Το τελευταίο διάστημα και με αφορμή τον βανδαλισμό εικαστικών έργων στην Εθνική Πινακοθήκη - Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτσου, το φαινόμενο προληπτικής λογοκρισίας έχει επεκταθεί και περιλαμβάνει μηνύσεις, ακύρωση θεατρικών παραστάσεων και προβολών στην Αθήνα και άλλες πόλεις της Ελλάδας.

Είναι κατανοητή η δυσαρέσκεια μερίδας θεατών, ιδιαίτερα αν αναλογιστούμε ότι το έθνος μας γαλουχήθηκε με τη χριστιανική πίστη από τη σύστασή του. Από την άλλη πλευρά, ο ρόλος του καλλιτέχνη είναι να μοιράζεται μια σκέψη ή ένα συναίσθημα ακόμα και αρνητικό με το ευρύ κοινό, αναλαμβάνοντας την ευθύνη του λόγου του.

Στο πλαίσιο του δημόσιου διαλόγου που έχει ξεκινήσει και ως πανεπιστημιακοί δάσκαλοι καλλιτεχνικών μαθημάτων, μπορούμε να συμβάλουμε ξεκαθαρίζοντας πως ένα καλλιτεχνικό δημιούργημα κρίνεται αφενός ως προς το θέμα του και το μήνυμα που εκπέμπει και αφετέρου ως προς την αισθητική του αξία, το δεύτερο κυρίως από τους επαΐοντες της τέχνης. Η θεματική κρίση είναι μικρότερης σημασίας, υποκειμενική, δεν απαιτεί ιδιαίτερες γνώσεις, εκφράζεται από τον κάθε πολίτη και δεν ιεραρχείται. Αποτελεί μάλιστα βαρόμετρο δημοκρατικότητας, στην περίπτωση που δημιουργείται πόλωση της κοινωνίας των πολιτών και δοκιμάζεται η ανεκτικότητα της μιας ομάδας απέναντι στην άλλη. Η αισθητική κρίση είναι μεγαλύτερης αξίας, περισσότερο αντικειμενική καθώς προϋποθέτει επιστημονική γνώση, εμπειρία και ένστικτο. Το πολιτιστικό επίπεδο της χώρας καθορίζεται από τον βαθμό που η γνώμη των ειδικών λαμβάνεται υπόψιν.

Μπορεί λοιπόν να παρηγορηθούν οι «θιγόμενοι θεατές» αν αντιληφθούν πως, κατά τη γνώμη μας, δεν είναι λίγα τα έργα που κατά καιρούς παρουσιάζονται διεθνώς στα μουσεία και τις αίθουσες καλλιτεχνικών εκδηλώσεων και τα οποία δεν διαθέτουν σημαντική καλλιτεχνική αξία και δεν θα αφήσουν το παραμικρό ίχνος στην ιστορία της τέχνης. Τα αριστουργήματα σπανίζουν και πολλές φορές δεν αποκαλύπτονται στην πρόχειρη ματιά.

Ωστόσο η καταστολή του δικαιώματος ελεύθερης έκφρασης καλλιτεχνών και επιμελητών και η λογοκρισία δεν είναι συμβατά με μία δημοκρατική κοινωνία. Η ελευθερία της έκφρασης είναι θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα κατοχυρωμένο στα συντάγματα όλων των δημοκρατικών κοινωνιών, ενώ η στέρησή του ιστορικά υπήρξε το κύριο χαρακτηριστικό απολυταρχικών και φασιστικών καθεστώτων. Ο ρόλος της τέχνης είναι να λειτουργεί και ως μοχλός πρόκλησης, αμφισβήτησης και εξέλιξης. Η φίμωση αυτών των φωνών, ιδιαίτερα από παράγοντες της πολιτείας, δεν είναι απλώς προβληματική, είναι άκρως επικίνδυνη.

Ο Κοσμήτορας της ΣΚΤ

Λάμπρος Ψυρράκης